

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף נ'
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ד סעיף ו' עד סעיף ח'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ג' פרק ח' עד 'אם הוא רואה בחברו'

לוח
לימוד
יומי

הפרידה של מרן הגר"פ שיינברג זיע"א מגשמיות עוה"ז בסעודת מצוה של פורים

מלבד כל מצוות היום, את מהות היום, קיימו וקבלו, קבלת התורה מרצון

הפרידה מגשמיות עוה"ז בסעודת מצוה

חג הפורים חל באותה שנה ביום שישי, רבינו קיים את כל מצוות היום כאשר הייתה באומנה איתו, הוא אפילו הספיק לאכול את סעודת פורים אך ניכר בו ביום שנחלש מאוד כתוצאה מהדלקת ממנה סבל באותם שבועות. כמה סמלי היה שהסעודה האחרונה שאכל בימי חייו הייתה סעודת מצוה של חג פורים, הן בכך שהייתה זו סעודת מצוה, ענין שעליו הקפיד כ"כ ברוב שנותיו והן בכך שהייתה זו סעודת פורים שענינו קבלת התורה ברצון, מאותו יום חובר להזנה באינפוזיה ולא אכל סעודה עד יום פטירתו, תשעה ימים לאחר מכן.

(מתוך 'מגדלתו ומרוממתו')

מרגלא בפומיה היה לומר שהמון העם טועה וחושב שמצוות היום בפורים הוא להשתגע, וזו טעות. אין שום מצווה כזו ו'עד דלא ידע' אין הכוונה להשתגע ולהשתטות. הוא עצמו היה דוגמא חיה לקבלת התורה מרצון ביום הפורים מיד לאחר קיום מצוות היום היה מתיישב ללמוד.

תלמידו מתקופת חו"ל רבי זלמן פנחס שטולצנברג מספר: פעם בפורים הלכנו כמה מבני הישיבה לקיים מצוות משלוח מנות ולהקביל את פניו, נכנסנו לביתו ולא מצאנוהו. שאלנו את הרבנית היכן הוא נמצא, והיא ענתה, שהוא כבר קיים את מצוות היום והוא יושב ולומד במרפסת. היה זה יום קר מאוד, יצאנו למרפסת ושם מצאנו אותו יושב מכורבל במעיל עבה וכובע צמר לראשו ולומד בעמקות ומתיקות נפלאה. למדנו באותו פורים איך אפשר וצריך בפורים לקיים

הרווית את צמאונך במעט מים - האם תברך ברכה אחרונה?

ככל 'ברכות הנהנין', גם ברכה על מאכל או משקה אינה אלא כאשר האדם נהנה מאכילתו ושתייתו. ברוב המאכלים והמשקאות, קיימת תמיד הנאת החיך והגרונן, ולכן יש לברך עליהם גם כשאינו רעב או צמא, אולם, המים אין בהם טעם, ולכן אין לברך עליהם אלא כשמרווה בהם את צמאונו. ואם חש הנאת מה בפיו או בגרונו בעת השתייה, אות היא כי קיים בו צָמָא במידת מה, וחייב לברך. ויש אומרים שאם הרווה את צמאונו לפני ששתה את הכמות הנדרשת לחיוב ברכה אחרונה - לא יברך 'בורא נפשות'. [שו"ע ז, ומשנ"ב מ רמב; ביאורים ומוספים דרשו, 29]

באילו מקרים לא מברכים על שתיית מים?

כאמור, השותה מים שלא להרווית צמאונו, ואינו חש הנאת החיך בשתייתם - אינו מברך עליהם. ולפיכך, השותה מים רק לשם סיוע בבליעת מאכל או תרופה, 'להורדת' מאכל ש'נתקע' בדרכו אל הקיבה, להפגת מרירות של מאכל מר או תרופה מרה, למניעת כאב ראש, או לשם לחלוח הגרון בשעת הרצאה, וכן השותה מים קרים כדי לקרר את גופו, או מים חמים כדי לחממו - לא יברך. ושתייה בשעות שלפני התענית במטרה למנוע צמאון בתענית - נחלקו הפוסקים אם נחשבת כשתייה להרווית הצמאון. [שו"ע ז, וביה"ל ד"ה חנקתיה; ביאורים ומוספים דרשו, 26 ו-28]

אילו משקאות דינם כמים לענין הנ"ל?

משקה 'תה' רגיל, שטעמו מר, ללא סוכר - יש אומרים שדינו כמים לענין הנ"ל, משום שאין הנאה בשתייתו. ויש שהורה שרק אם כמות התה (הרגיל) במשקה גדולה דינו כמים; והורה עוד שגם קפה ללא סוכר וללא חלב, למי שאינו נהנה בשתייתו, דינו כמים. ויש אומרים שכל משקה שיש בו טעם כלשהו, ואינו מוגדר כמים, אין דינו כמים, וצריך לברך עליו גם כששותהו שלא להרווית הצמאון. ומי סודה - יש אומרים שהחש הנאה בשתייתם, אף אם הנאה זו אינה נגרמת מהמים עצמם, אלא מהפחמן שמעורב בהם, עליו לברך; ויש אומרים שדינם כמים. [ביאורים ומוספים דרשו, 25-27]

אתמול למדנו

- יין ש'מזגוהו' במים, דהיינו שערבו בו מים - ברכתו 'הגפן', כל עוד טעמו וריחו כשל יין, ובתנאי שכמות המים שערבו בו היא ביחס המקובל באותו המקום למזיגת יין.
- בדורות האחרונים נחלש טעם היין, והפוסקים נחלקו בנוגע לכמות המים שניתן להוסיף: יש שכתבו כי אף כשהיין מהווה רוב בתערובת, יתכן שאין שאין די בכך; יש שכתבו שניתן להוסיף עד שהמים יהוו שליש מהתערובת; ויש שכתבו כי די בכך שהיין מהווה רוב בתערובת.
- מיץ ענבים - נחלקו הפוסקים אם ניתן 'למוזגו' במים.

מחר נלמד

- על איזו תרופה צריך לברך?
- האם ילד שמכריחים אותו לאכול צריך לברך?
- אדם שיש לו 'אלרגיה' למאכל מסוים - האם מותר לו לברך עליו?